

FEAD ja European Food Banks Federation

2019 Rakendusaruanne

Sisukord

1. FEAD ja European Food Banks Federation:
ülevaade / lk 1

2. FEAD 2019. aasta
saavutused / lk 3

3. FEAD ja Euroopa
toidupangad COVID-19
tingimustes / lk 8

1.

FEAD ja European Food Banks Federation: ülevaade

2014. aastal asutatud Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD) on tegelenud ELis kõige raskemate vaesuse vormidega, nagu toidupuudus ning laste vaesus ja kodutus, eraldades programmitöö perioodiks 2014–2020 kokku 3,8 miljardit eurot (jooksevhindades). EL rahastab fondi kuni 85% ulatuses ning seda täiendatakse liikmesriikide omavahenditest. Fondi koguväärtus on seega umbes 4,5 miljardit eurot.

Liikmesriigid saavad fondi kasutada kahel viisil:

- toiduabi ja/või esmase materiaalse abi rakenduskava jaoks (OP I) ja/või
- sotsiaalse kaasamise rakenduskava jaoks (OP II).¹

23 liikmesriiki valis OP I, neli aga OP II. Ükski liikmesriik ei ole kasutanud võimalust rakendada mõlemat kava. Ainsa Euroopa fondina, mis tegeleb vaesuse kõige raskemate vormidega, on FEAD olnud abiks kõige haavatavamate elanike põhivajaduste rahuldamisel. Lisaks vaesuse leevendamisele toiduabi ja/või esmase materiaalse abi kaudu on FEAD edendanud innovatsiooni, pakkudes liikmesriikidele võimalusi tegelike sotsiaalse kaasamise protsesside käivitamiseks.

¹ Komisjoni talituste töödokumendi „Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks – vahehindamine“ (lk 7) kohaselt on rakenduskavasid kasutatud järgmiselt: OP I – toiduabi: BE, BG, EE, ES, FI, FR, MT, PL, SL, UK, OP I – esmane materiaalne abi: AT ning OP I – toiduabi ja esmane materiaalne abi: CY, CZ, EL, HR, IE, IT, LT, LU, LV, PT, RO, SK; OP II – sotsiaalne kaasamine: DE, DK, NL, SE.

² Euroopa Komisjon, komisjoni talituste töödokument: „Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks – vahehindamine“, 27. märts 2019.

12,7 mln

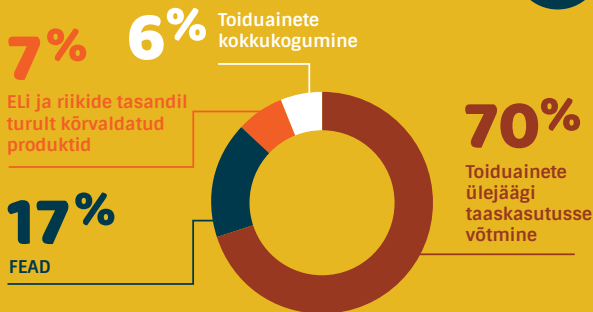
inimest aastas said
FEAD-lt toetust
ajavahemikus
2014–2017

1,3 mln

tonni toitu
jaotati
ajavahemikus
2014–2017²

Alates fondi asutamisest on osa European Food Banks Federation'i (FEBA) liikmeid olnud kaasatud selle rakendamisse ning nad on aidanud tarnida toiduaineid ja/või esmatarbekaupu abivajajaid abistavatele heategevusorganisatsioonidele. Ehkki FEBA liikmete põhimissioon seisneb toidu raiskamise ennetamises ja toiduga kindlustamatuse vähendamises toidujäätmeteks muutumisest päästetud ohutu ja hea toidu taaskasutusse võtmise ja ümberjaotamise kaudu, **kujutab FEAD endast täiendavat tarneallikat seoses toidu väärtusahelast taaskasutusse võetud toiduainete ülejäägiga** ning ka muudest kanalitest saadud toiduga, nagu turult kõrvaldatud puu- ja köögiviljad ning üksikannetatelt kokku kogutud toiduained.

Toidupankade poolt taaskasutusse võetava toidu allikad

9,5 mln

enim puudust kannatavat isikut said FEBA võrgustikult 2019. aastal abi

45 283

kohaliku partnerorganisatsiooni kaudu tänu

32 280

kaastöötaja (neist 84% vabatahtlikud) professionaalsusele ning välja jagati

768 000

tonni toitu, millest 17% saadi FEAD kaudu

Tutvu FEBA 2019. aasta aruandega!

Väike fond, kuid ambitsioonikas eesmärk

Abifond edendab sotsiaalset ühtekuuluvust ja suurendab sotsiaalset kaasatust ning aitab seeläbi kaasa eesmärgile kaotada liidus vaesus, aidates kaasa vaesuse vähendamise eesmärgi saavutamisele kooskõlas strateegiaga „Euroopa 2020“, et vähendada vähemalt 20 miljoni võrra nende inimeste arvu, kes elavad vaesuse ja sotsiaalses tõrjutuse ohus, lisaks täiendab abifond struktuurifonde.

Abifond aitab saavutada konkreetseid eesmärgi vaesuse kõige raskemate vormide leevendamisel, andes enim puudustkannatavatele isikutele mitterahalist toetust toidu- ja/või esmase materiaalse abi näol ja pakkudes enim puudustkannatavate isikute sotsiaalseks integreerimiseks sotsiaalse kaasamise meetmeid³. Fond täiendab kestlikku vaesuse kaotamise ja sotsiaalse kaasamise riiklikku poliitikat.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2014. aasta määrus (EL) nr 223/2014, mis käsitleb Euroopa abifondi enim puudustkannatavate isikute jaoks, 11. märts 2014.

2.

FEAD 2019. aasta saavutused

FEAD mõju tõestavate andmete ja teabe kogumise eesmärgil saatis FEBA 2020. aasta juuli alguses järgmisele 12-le fondi kasutanud liikmele uuringu FEAD rakendamise kohta 2019. aastal: Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Leedu, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik.⁴

Uuring keskendus peamiselt FEAD 2019. aasta kampaaniale ja hiljutistele erimeetmetele, millega muudeti FEAD määrust, et tulla toime COVID-19-ga seotud probleemidega.⁵ Aruanne hõlmab vastuseid, mis saadi 10-lt FEBA liikmelt 12-st, kes olid seotud FEAD rakendamisega.⁶

⁴ Kreeka osas on täpsustatud, et 2019. aastal ladustasid Food Bank Greece omavalitsuse palvel 53 193 kg FEADi toitu, kuid organisatsioonil ei lubatud seda oma sidusorganisatsioonidele edasi jagada.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/559, millega muudetakse määrust (EL) nr 223/2014 seoses erimeetmete kehtestamisega, et reageerida COVID-19 puhangule, 24. aprill 2020.

⁶ Uuringule vastasid järgmised riigid: Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Leedu, Portugal, Prantsusmaa ja Tšehhi Vabariik. Poola ja Slovakkia ei vastanud.

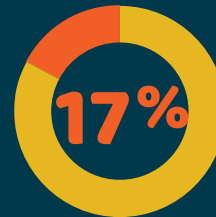
FEBA liiget said FEAD ja/või riiklike fondide/programmide kaudu toiduaineid. Need on Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Leedu, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Slovakkia ja Tšehhi Vabariik.

12 FEBA liikme jaoks FEAD-lt saadud toidu kogus kokku

126 269

tonni FEAD kaudu saadud toitu jaotati ümber

toiduainete koguhulgast jaotasid Euroopa toidupangad 2019. aastal ümber (768 000 tonni toitu)

37%

Jaotatud FEAD toidu kogus varieerus erinevates riikides vahemikus

4%

10 048

kohalikku partnerorganisatsiooni said
FEAD-lt FEBA liikmete kaudu toiduaineid
ja/või esmatarbekaupu?

peaaegu

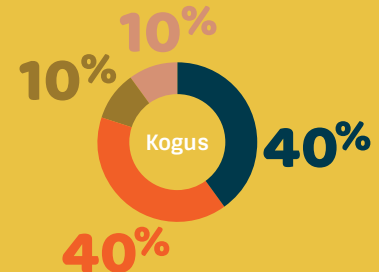
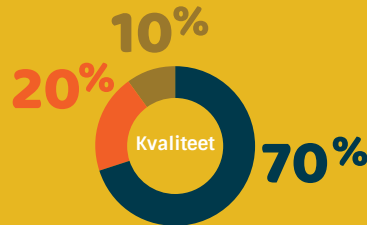
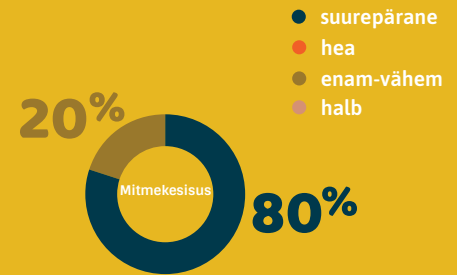
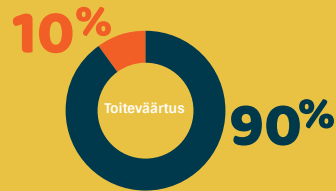
5 mln

puudust kannatavat isikut said toitu ja/
või esmatarbekaupu FEAD-lt ning toitu ka
muudest allikatest (nt toidu tarneahelast
pärit toiduainete ülejääk, toiduainete
kokkukogumine annetajatelt jne)

Vastajad avaldasid seoses koguse, kvaliteedi, mitmekesisuse ja toiteväärtusega positiivset arvamust FEAD toidu kohta. FEAD toidu valik varieerus igapäevasest esmatarbekaubast, nagu jahu, pasta, riis, suhkur ja paljud muud toiduained, konserveeritud ja külmutatud toodeteni, sealhulgas liha, köögi- ja puuviljad, aga ka muud toidukaubad, näiteks värsked puu- ja köögiviljad, šokolaad või kohv ja tee.

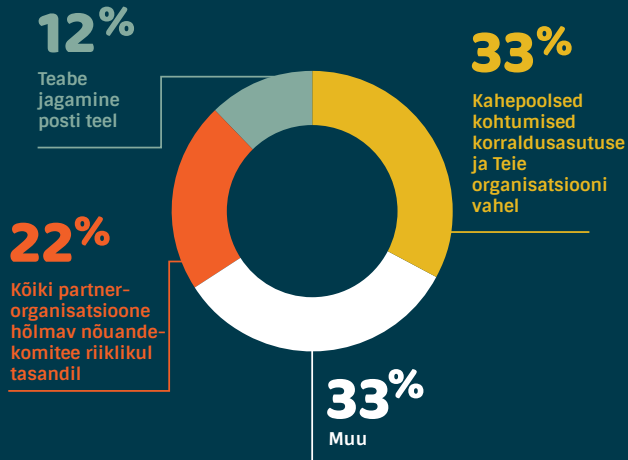
Kuidas hindate FEAD toitu?

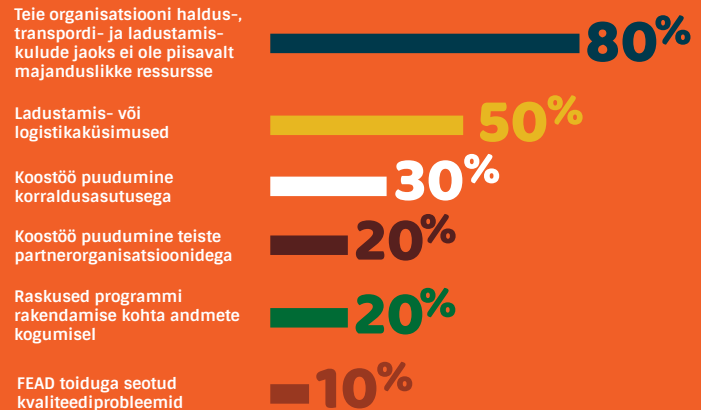
⁷ Vastused 7 FEBA liikmelt: Belgia, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Prantsusmaa ja Tšehhi Vabariik

Riiklikul tasandil rakendavad FEAD-d korraldusasutused koostöös paljude partnerorganisatsioonidega, nagu FEBA liikmed ja muud kodanikuühiskonna organisatsioonid. Mõni uuringu küsimus keskendus korraldusasutuste ja FEBA liikmete suhetele ning kohtumistel käsitletud teemale.

Kuidas korraldusasutus kaasas Teie organisatsiooni?

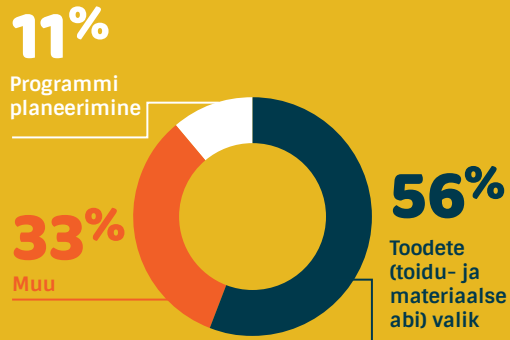

Milliseid teemasid käsitleti korraldusasutuse ja partnerorganisatsioonide vahelistel kohtumistel?

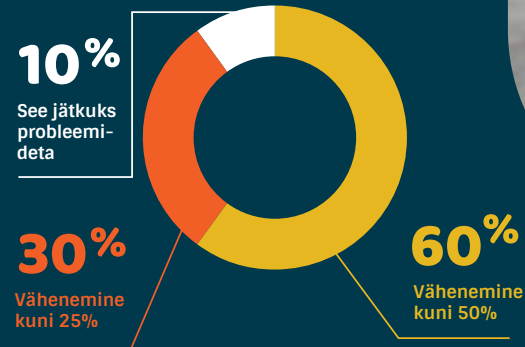
Uuring tõi esile mõned probleemid, nagu FEBA võrgustiku kantud haldus-, transpordi- ja ladustamiskulude jaoks ebapiisavad majanduslikud ressursid (80% vastajaid), ladustamisprobleemid või logistikaküsimused (50% vastajaid), korraldusasutustega koostöö puudumine (30% vastajaid), koostöö puudumine teiste partnerorganisatsioonidega ja raskused andmete kogumisel (20% vastajaid) ning lõpuks FEAD toiduga seotud kvaliteediprobleemid (10% vastajaid).

Millised on peamised probleemid?

Uuringu tulemused näitavad, et FEAD-l on toidupankade poolt kohalikele seotud partnerorganisatsioonidele toidu jagamisel otsustav mõju ja selle puudumisel oleksid väga olulised tagajärjed. 60% vastajate jaoks tähendaks selle puudumine tegevuse vähenemist vahemikus 25–50% ja 30% vastajate jaoks vahemikus 10–25%.

Milline oleks Teie arvates FEAD puudumise tagajärg Teie organisatsiooni tegevusele?

Uuring tõi välja FEAD järgmised positiivsed aspektid

80%

vastajatest leiab, et FEAD kättesaadavus hõlbustab kohalike partnerorganisatsioonide vajaduste rahuldamist

90%

vastajatest leiab, et FEAD-l on positiivne mõju enim puudust kannatavate isikute toitumisele (toodete kogus ja mitmekesisus)

70%

vastajatest leiab, et FEAD kättesaadavus vabastab majanduslikud ja mitterajanduslikud ressursid, mida saab eraldada puudust kannatavatele isikutele suunatud teistele sotsiaalse kaasamise meetmetele (nt tervishoid, haridus, kodu, töö jne)

70%

vastajatest leiab, et FEAD kaasab kohalikud partnerorganisatsioonid ja lõplikud abisaajad liikumisse sotsiaalse kaasatuse suunas (sotsiaalsed oskused, koolitus, töötamine jne)

80%

vastajatest leiab, et FEAD hõlbustab võimalust teha koostööd nende organisatsiooni ja teiste kohalike partnerorganisatsioonide vahel

90%

vastajatest leiab, et FEAD hõlbustab nende organisatsiooni ja valdkonna (nt sotsiaalteenused, riigiasutused jne) vahelist koostööd

70%

vastajatest leiab, et FEAD aitab kaasa sellele, et kohalikud partnerorganisatsioonid ja lõplikud abisaajad tunneksid end kohaliku kogukonna osana

60%

vastajatest teatas, et tajub FEAD kaudu, et Euroopa institutsioonid on lähemal nende organisatsioonile ja Euroopa enim puudust kannatavatele isikutele

3.

FEAD ja Euroopa toidupangad COVID-19 tingimustes

COVID-19 on juhtinud tähelepanu European Food Banks Federation'i liikmete rollile. Nad tõestavad oma vastupidavust igapäevase pühendumuse ja kindlameelsuse kaudu ning abivajajaid abistavate heategevusorganisatsioonide usaldusväärse partnerina.

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni ning Rahvusvahelise Põllumajanduse Arengu Fondi ja Maailma Terviseorganisatsiooni ühisavalduses on märgitud:

”

Pandeemia põhjustatud majanduslikud ja sotsiaalsed häired on laastavad: kümneid miljoneid inimesi ohustab äärmine vaesus, samas kui alatoidetud inimeste arv, mis praegu on hinnanguliselt ligi

690 mln

võib aasta lõpuks kasvada kuni 132 miljonini.⁸

See leiab aset ka Euroopas. Meie viimases aruandes „European Food Banks today: commitment, creativity, and openness to change“, mis avaldati 2020. aasta septembris, tuuakse esile

30%

toidunõudluse kasv tulenevalt uutest vaesusega seotud sihtmärkidest: töötud, lastega pered ja üksik elavad vanurid

Tutvuge aruandega „European Food Banks today: commitment, creativity, and openness to change“!

⁸ ILO, FAO, IFAD ja WHO, Joint Statement Impact of COVID-19 on people's livelihoods, their health and our food systems, 13. oktoober 2020.

Mis puudutab FEAD toetust, siis vastajad tõid esile mõned olulised probleemid, näiteks **raskused toetusetaotluste arvu kasvuga toimetulekul**, eriti heategevusorganisatsioonide esitatud taotluste lisandumisel.

Näiteks täheldas **Federación Española de Bancos de Alimentos (FESBAL)** abisaajate arvu 19% kasvu, samal ajal kui programmi kaudu jaotatud toidu kogus vähenes eelmise aastaga võrreldes 8%.

Sellest tulenevalt rõhutasid mõned meie liikmed raskusi suurema toidukoguse käsitlemisel, eriti mis puudutab logistikat ja olemasolevat laopinda.

Lisaks oli vabatahtlikke vähem, samal ajal kui tegevus suurenes märkimisväärselt, eriti liikumispääringute ajal.

Enamik meie liikmeid pidid kiiresti kohanema uue olukorraga, kus tunti puudust toiduainetest, varustusest, ladustamisvõimalustest ja vabatahtlikest, ning looma uusi kiireid viise toidu ohutuks ja kiireks tarnimiseks kohalikele partnerorganisatsioonidele.

80% vastajatest teatas, et COVID-19 mõjutas nende FEAD-ga seotud igapäevast tegevust.

Samal ajal rõhutas 90% vastajatest, et FEAD määruse (EL) nr 223/2014⁹ muutmise määrus, millega kehtestati erimeetmed, et reageerida COVID-19 puhangule, ei mõjutanud FEAD igapäevast tegevust.

Alates pandeemia algusest kuni tänaseni toetavad European Food Banks Federation'i liikmed jätkuvalt oma igapäevase tegevusega enim puudust kannatavaid isikuid abistavate heategevusorganisatsioonide vajadusi.

Kui FEAD 2014. aastal loodi, näitas Euroopa Liit üles kindlat solidaarsust ja soovi hoolitseda kõige haavatavamate elanike eest, aktiveerides samal ajal ulatusliku solidaarsusvõrgustiku, mis hõlmab riigiasutusi, sotsiaalteenuste osutajaid ja kodanikuühiskonna organisatsioone. Praegu on äärmiselt tähtis, et Euroopa Liit on julge ja näitab oma pühendumust hoolitseda enim puudust kannatavate isikute eest ka pärast 2020. aastat.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/559, millega muudetakse määrust (EL) nr 223/2014 seoses erimeetmete kehtestamisega, et reageerida COVID-19 puhangule, 24. aprill 2020.

European Food Banks Federation asbl - FEBA

Chaussée de Louvain 775
Brüssel 1140, Belgia

+32 2 538 94 50

info@eurofoodbank.org

@EuroFoodBanks

@EuroFoodBanks

eurofoodbanks

European Food Banks Federation

eurofoodbanks

eurofoodbank.org

Avaldatud 2020. aastal, Brüssel.

© FEBA. Kõik õigused kaitstud. Selle väljaande täielikul või osalisel taasesitamisel tuleb märkida FEBA kui autoriõiguse omaniku nimi ja autorlus ning selle liikmesus.

See väljaanne on saanud rahalist toetust Euroopa Liidu tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmist „EaSI” (2014–2020). Lisateave: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081&langId=et>. Selles väljaandes avaldatud arvamus ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta.